

APPGM-SDG

PERSATUAN PROMOSI
MATLAMAT PEMBANGUNAN LESTARI
PPM-023-14-07012020

LAPORAN BENGKEL PEMBANGUNAN KAPASITI KAWASAN PARLIMEN 2025 P.033 BESUT

ISI

KANDUNGAN

Kata Aluan	I
Prakata	III
Pengenalan	V
BAHAGIAN 1 Pengenalan	1
Latar Belakang	1
Objektif	3
Kaedah Pelaksanaan	4
Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan	4
BAHAGIAN 2 Aktiviti Bengkel	5
Aktiviti I : Sesi Pengenalan (<i>Ice-Breaking</i>)	5
Aktiviti II : Pendedahan Mengenai SDG	6
Aktiviti III : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Besut	7
Aktiviti IV : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan	8
BAHAGIAN 3 Hasil Dapatan	9
Hasil Dapatan Pertama : Inisiatif Semasa	9
Hasil Dapatan Kedua : Cadangan Penyelesaian Isu oleh Agensi	20
BAHAGIAN 4 Penutup	28
Penutup	28

Kata Aluan

YB Puan Young Syefura Othman

Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG;

Ahli Parlimen Bentong (P.089)

Bismillahirrahmanirahaim.

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Salam sejahtera.

Saya berbesar hati atas penerbitan *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025*. Selaku Ahli Jawatankuasa APPGM-SDG saya menyambut baik penerbitan *Kompilasi* ini, dan mengucapkan tahniah kepada pasukan Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG.

Pembangunan negara pada akhirnya harus diterjemahkan kepada perubahan yang dapat dirasakan oleh rakyat. Setiap kawasan Parlimen mempunyai realiti dan keperluan yang tersendiri. Apa yang menjadi keutamaan di sebuah kawasan mungkin berbeza daripada kawasan yang lain, bergantung kepada struktur ekonomi, keadaan sosial, alam sekitar, demografi, kemudahan serta sumber dan potensi yang terdapat di kawasan tersebut. Oleh itu, suara dan pengalaman masyarakat di peringkat tempatan perlu menjadi sebahagian daripada proses pembangunan. Dasar yang baik memerlukan pemahaman yang baik tentang realiti di lapangan, manakala penyelesaian yang berkesan memerlukan kerjasama antara mereka yang memahami dasar dengan mereka yang berhadapan secara langsung dengan isu tersebut.

Dalam hal ini, institusi Parlimen Malaysia mempunyai kedudukan yang unik. Ahli Parlimen bukan sahaja membawa suara rakyat ke institusi Parlimen, tetapi turut memainkan peranan penting dalam menghubungkan keperluan kawasan dengan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan dan pemegang taruh pembangunan yang lain. *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit

Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG menyediakan satu pentas yang penting bagi mengukuhkan hubungan tersebut. Melalui penglibatan pelbagai pihak, isu dan cabaran setempat dapat dibincangkan secara lebih terbuka dan tersusun, manakala peluang untuk membina penyelesaian secara bersama dapat dikenal pasti.

Lebih penting, proses ini menggalakkan kita untuk melihat pembangunan bukan hanya daripada sudut masalah, tetapi juga daripada sudut aset, kekuatan dan potensi yang dimiliki oleh sesebuah komuniti. *Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025* ini menghimpunkan sebahagian daripada pengetahuan dan pandangan yang diperoleh melalui proses tersebut. Ia memberikan gambaran tentang cabaran yang dihadapi di peringkat tempatan, di samping mengetengahkan cadangan dan potensi penyelesaian yang telah dikenal pasti bersama oleh pemegang taruh.

Saya percaya dapatan seperti ini mempunyai nilai yang lebih luas daripada sekadar menjadi rekod sesuatu program. Ia boleh menjadi bahan rujukan dalam memahami keutamaan kawasan, memperkukuh penyelarasan antara pihak berkepentingan dan menyokong perbincangan berkaitan dasar serta pembangunan pada masa hadapan. Pembangunan mampan merupakan tanggungjawab bersama. Ia memerlukan kerajaan yang responsif, institusi yang berkesan, komuniti yang berdaya tahan serta kerjasama daripada seluruh lapisan masyarakat.

Semoga usaha yang dirakamkan melalui laporan ini dapat terus memperkukuh hubungan antara Parlimen dan masyarakat serta menyumbang kepada pembangunan yang lebih inklusif, berasaskan bukti dan benar-benar berpaksikan keperluan rakyat.

Prakata

Puan Nur Rahmah Othman

Pengarah Eksekutif APPGM-SDG

Pembangunan mampan memerlukan lebih daripada komitmen terhadap matlamat dan sasaran. Ia memerlukan keupayaan untuk memahami realiti, mengenal pasti keutamaan, menggerakkan kerjasama dan menterjemahkan pengetahuan kepada tindakan.

Dalam usaha memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) di Malaysia, APPGM-SDG mengambil pendekatan yang memberi penekanan kepada penglibatan di peringkat kawasan parlimen dan daerah. Pendekatan ini berasaskan kepada keyakinan bahawa pembangunan yang lebih berkesan perlu mengambil kira pengetahuan dan pengalaman yang wujud di peringkat akar umbi serta menyediakan ruang kepada pemegang taruh untuk menjadi sebahagian daripada proses penyelesaian.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan salah satu usaha untuk mencapai tujuan tersebut. Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah dilaksanakan dengan penglibatan Ahli-ahli Parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti dan pelbagai pemegang taruh lain.

Proses ini menghasilkan satu himpunan pengetahuan dan perspektif yang penting tentang isu pembangunan di kawasan parlimen. Lebih daripada sekadar mengenal pasti masalah, perbincangan turut memberi tumpuan kepada memahami cabaran, mengenal pasti intervensi sedia ada, memetakan pihak yang berkaitan dan meneroka penyelesaian yang berpotensi untuk dilaksanakan.

Antara perkara yang semakin jelas melalui proses ini adalah hakikat bahawa cabaran pembangunan di peringkat akar umbi lazimnya bersifat saling berkait. Isu sosial, ekonomi, alam sekitar, kesejahteraan masyarakat dan tadbir urus tidak semestinya boleh diselesaikan melalui pendekatan satu sektor atau satu agensi sahaja.

Keadaan ini mengukuhkan keperluan kepada pendekatan *whole-of-society* dan *whole-of-government*, di mana penyelesaian dibangunkan melalui kerjasama antara institusi, agensi dan komuniti. Dalam konteks ini, peranan Parlimen adalah penting sebagai ruang yang menghubungkan suara rakyat, pembuat dasar dan pihak pelaksana.

Dokumen laporan ini merupakan satu usaha untuk membawa dapatan daripada peringkat kawasan kepada gambaran yang lebih luas. Ia membolehkan persamaan isu, cabaran rentas kawasan dan potensi penyelesaian dikenal pasti, di samping memberikan perhatian kepada konteks khusus setiap lokaliti.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini juga perlu dilihat sebagai satu sumber pengetahuan berasaskan pengalaman dan realiti setempat. Dapatan yang terkandung berpotensi menyokong perbincangan yang lebih berasaskan bukti dalam merangka intervensi, memperkukuh penyelarasan antara agensi serta mengenal pasti ruang tindakan yang boleh diteruskan.

Namun, penerbitan *Kompilasi* ini bukan titik akhir kepada proses ini. Sebaliknya, ia merupakan satu titik rujukan untuk langkah seterusnya dengan menghubungkan dapatan kepada perancangan, perancangan kepada sumber, dan sumber kepada tindakan.

Dalam konteks tersebut, bengkel pembangunan kapasiti perlu difahami sebagai proses yang berterusan. Pembinaan kapasiti bukan hanya berkaitan dengan peningkatan pengetahuan, tetapi juga pembinaan hubungan, kepercayaan, keupayaan untuk bekerjasama dan kesediaan untuk bertindak secara kolektif.

APPGM-SDG merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua Ahli-ahli Parlimen, kementerian dan agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, organisasi masyarakat sivil, komuniti serta semua pemegang taruh yang telah memberikan masa, kepakaran dan komitmen sepanjang pelaksanaan *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan 2025*.

Semoga kompilasi ini dapat menjadi salah satu rujukan yang menyumbang kepada pengukuhan penyetempatan SDG, memperluas kerjasama antara institusi dan masyarakat, serta menyokong usaha membina pembangunan Malaysia yang lebih inklusif, berdaya tahan dan mampan.

Pengenalan

Siti Shafina Sanusi

Penolong Pengarah &

Ketua Fasilitator Latihan dan Pendidikan

Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen

APPGM-SDG

Matlamat Pembangunan Mampan (*Sustainable Development Goals - SDG*) menyediakan kerangka global bagi membentuk pembangunan yang inklusif, saksama, berdaya tahan dan mampan. Walau bagaimanapun, keberkesanan agenda tersebut bergantung kepada sejauh mana matlamat dan aspirasi global dapat diterjemahkan kepada dasar, perancangan dan tindakan yang bersesuaian dengan realiti masyarakat di peringkat tempatan.

Dalam konteks Malaysia, institusi perwakilan di peringkat parlimen merupakan antara ruang penting yang mempertemukan masyarakat, wakil rakyat, kerajaan, agensi pelaksana, pihak berkuasa tempatan dan pelbagai pemegang taruh pembangunan. Kedudukan mereka yang paling dekat dengan komuniti memberikan kelebihan kepada Ahli dan Pejabat Parlimen untuk mengenal pasti isu sebenar yang dihadapi masyarakat serta memahami keperluan dan potensi tempatan dengan lebih dekat.

Atas kefahaman tersebut, *Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan* anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG dilaksanakan sebagai satu pentas untuk memperkukuh proses penyetempatan SDG melalui penglibatan dan pembelajaran bersama di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini memberi penekanan kepada peningkatan pengetahuan berkaitan SDG. Ia juga membuka ruang untuk pelbagai pemegang taruh untuk mengenal pasti isu, menganalisis cabaran, memetakan intervensi sedia ada serta meneroka penyelesaian yang berpotensi dilaksanakan secara bersama.

Sepanjang tahun 2025, sebanyak 28 bengkel telah berjaya dilaksanakan di 32 kawasan parlimen yang terlibat dengan menghimpunkan pelbagai pemegang taruh daripada sektor kerajaan, pihak berkuasa tempatan, masyarakat, wakil komuniti dan pihak berkepentingan yang lain. Kepelbagaian ini penting bagi membolehkan isu

pembangunan dilihat daripada perspektif yang berbeza serta mengenal pasti ruang kerjasama yang melangkaui sempadan sektor dan institusi.

Pendekatan yang digunakan turut memberi penekanan kepada peralihan daripada pengenalanpastian isu kepada pembentukan penyelesaian. Melalui proses perbincangan secara berstruktur, peserta digalakkan untuk memahami hubungan antara isu, punca dan kesannya, mengenal pasti intervensi yang telah tersedia serta meneroka peranan pihak-pihak yang berkaitan dalam menangani cabaran tersebut.

Dapatan daripada proses ini kemudiannya dihindungkan dalam laporan dan disusun mengikut zon. Pendekatan ini membolehkan isu dan tema yang mempunyai persamaan dikenal pasti merentasi kawasan parlimen, pada masa sama mengekalkan konteks dan keunikan setiap lokaliti. Ia juga membuka ruang untuk melihat cabaran pembangunan bukan semata-mata sebagai isu yang terasing mengikut kawasan, tetapi sebagai sebahagian daripada arus atau *trend* yang mempunyai hubungan dan implikasi yang lebih luas.

Kompilasi Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini berfungsi sebagai satu bentuk dokumentasi pengetahuan dan bukti daripada peringkat tempatan. Ia merakamkan pandangan, pengalaman dan cadangan pemegang taruh yang terlibat serta menyediakan asas untuk perbincangan yang lebih tersusun berkaitan intervensi dan tindakan susulan melalui kerjasama penyelarasan.

Dalam kerangka ini, bengkel pembangunan kapasiti perlu dilihat sebagai sebahagian daripada proses *SDG localisation* yang lebih luas selain menghubungkan aspirasi pembangunan di peringkat global dan nasional dengan realiti, keutamaan serta kapasiti yang wujud di peringkat kawasan parlimen.

Akhirnya, kejayaan bengkel pembangunan kapasiti tidak hanya diukur berdasarkan bilangan bengkel atau jumlah peserta yang terlibat. Tetapi melalui sejauh mana pengetahuan dan dapatan yang dihasilkan dapat menyumbang kepada tindakan yang lebih menyeluruh, keputusan yang lebih berasaskan bukti dan pembangunan yang lebih responsif terhadap keperluan masyarakat. *Kompilasi* ini dan laporan-laporan yang dimuatkan dalamnya menjadi satu langkah dalam proses tersebut.

BAHAGIAN 1

Pengenalan

Latar Belakang

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) bertujuan untuk meningkatkan kapasiti kepimpinan dan pengetahuan agensi kerajaan mengenai SDG. Bengkel bagi Parlimen Besut telah berjaya dilaksanakan pada 24 April (Khamis) bertempat di Bukit Keluang Beach Resorts, Besut.

Seramai 26 orang peserta yang terdiri daripada 7 agensi kerajaan telah hadir. Bengkel ini turut mendapat sokongan penuh daripada Pejabat Ahli Parlimen Besut dan Pejabat Daerah dan Tanah Besut. Jadual dibawah merupakan senarai agensi-agensi yang telah hadir ke bengkel ini:

BIL	SENARAI AGENSI
1.	Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA)
2.	Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) Daerah Besut
3.	Pejabat Daerah dan Tanah (PDT) Besut
4.	Pejabat Pertanian Daerah Besut
5.	Jabatan Kerja Raya (JKR)
6.	Pejabat Antidadah Kebangsaan (AADK) Daerah Besut
7.	Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup (KPDN)

Program ini telah dikendalikan oleh 4 orang fasilitator daripada APPGM-SDG iaitu:

Siti Noraiysah Rohim
Ketua Penyelidik
Parlimen Besut

Siti Shafina Sanusi
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Nurmaisarah Mohd Asri
Pegawai
Pembangunan Kapasiti

Syza Bazilah
Mohamad Ropi
Pegawai Ruang Komuniti
MySDG Zon Pantai Timur

Objektif

Objektif utama bengkel ini adalah:

- **Meningkatkan kesedaran dan pemahaman mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (SDG):** Bengkel ini bertujuan untuk memberikan pendidikan kepada peserta mengenai 17 SDG, kepentingannya di peringkat tempatan, serta kesannya terhadap kelestarian sosial, ekonomi, dan alam sekitar.
- **Menggalakkan kerjasama antara agensi dalam menangani cabaran pembangunan dan isu komuniti di peringkat tempatan:** Pengukuhan kerjasama antara-agensi dapat memanfaatkan sumber secara lebih cekap, meningkatkan keupayaan menyelesaikan masalah, serta mewujudkan penyelesaian holistik yang sesuai dengan keperluan masyarakat setempat.
- **Mengenal pasti dan menggalakkan penglibatan agensi berautoriti serta pemimpin tempatan untuk menerajui pelaksanaan SDG di peringkat akar umbi:** Mengenal pasti dan memperkasakan pemimpin tempatan, pegawai kerajaan daerah, dan wakil komuniti yang berpotensi menjadi penggerak utama SDG, memberi inspirasi kepada orang lain, serta mendorong kesan jangka panjang dalam komuniti mereka.
- **Mengintegrasikan prinsip SDG dalam proses kerja harian, tadbir urus, dan rangka dasar :** Selain meningkatkan kesedaran dan perancangan, mengamalkan prinsip SDG dalam pembuatan keputusan harian dapat memastikan kelestarian kekal sebagai keutamaan dalam pentadbiran dan pembangunan. Ini melibatkan penyelarasan dasar, prosedur kerja, dan perancangan strategik dengan sasaran SDG, sekaligus membawa kepada perubahan institusi yang dapat meningkatkan kecekapan tadbir urus, pembangunan komuniti, dan pengurusan alam sekitar secara berterusan.

Kesemua objektif ini secara kolektif menyumbang kepada membangunkan budaya kelestarian, memastikan bahawa SDG bukan sahaja difahami tetapi dilaksanakan secara aktif pada semua peringkat tadbir urus dan penglibatan komuniti.

Kaedah Pelaksanaan

Berikut merupakan kaedah penyampaian yang telah digunakan sepanjang program berlangsung:

- Syarahan interaktif
- Perkongsian pengalaman
- Aktiviti dan permainan interaktif
- Perbincangan dalam kumpulan
- Pembentangan kumpulan

Ringkasan Aktiviti yang Telah Dijalankan

Bengkel yang telah dijalankan ini merangkumi empat (4) aktiviti utama yang berikut;

- **Aktiviti I** : Sesi pengenalan '*ice-breaking*'
- **Aktiviti II** : Pendedahan Mengenai SDG
- **Aktiviti III** : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Besut
- **Aktiviti IV** : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

BAHAGIAN 2

Aktiviti Bengkel

Aktiviti I : Sesi Pengenalan (*Ice-Breaking*)

Program telah dimulakan dengan sesi pengenalan (*ice breaking*) yang bertujuan untuk memberi peluang kepada peserta saling berkenalan antara satu sama lain. Para peserta memperkenalkan nama, agensi serta karakter yang menggambarkan personaliti masing-masing melalui permainan nama.

Para peserta memperkenalkan serba sedikit mengenai nama serta agensi berkhidmat.

Aktiviti II : Pendedahan Mengenai SDG

Selepas sesi *ice-breaking*, program diteruskan dengan pengenalan Kumpulan Rentas Parti Parlimen Malaysia mengenai Matlamat Pembangunan Mampan (APPGM-SDG) dan penjelasan yang lebih terperinci mengenai 17 Matlamat Pembangunan Mampan. Sesi ini menghuraikan dengan lebih mendalam peranan penting SDG dalam pembangunan mampan serta bagaimana agensi-agensi boleh memainkan peranan aktif dalam mencapai sasaran tersebut. Para peserta turut didedahkan dengan langkah-langkah praktikal yang boleh diambil oleh agensi untuk menyelaraskan operasi dan program mereka dengan prinsip-prinsip SDG.

Aktiviti III : Perbincangan Penyelesaian Isu Parlimen Besut

Pengisian aktiviti bagi sesi seterusnya adalah perbincangan antara-agensi dalam mencari penyelesaian isu setempat. Satu aktiviti interaktif telah dijalankan dan dimulakan dengan ketua penyelidik bagi Parlimen Besut, Noraiysah Rohim membentangkan isu-isu yang diperolehi hasil daripada lawatan pemetaan isu yang telah dijalankan. Isu yang telah dipilih untuk diberi perhatian dan dibincangkan adalah seperti berikut;

BIL.	TEMA	ISU
1.	Sosial	Kekurangan peluang pekerjaan

Perbincangan mengenai Pemetaan Isu oleh para peserta yang mana masing-masing saling membincangkan isu, cabaran, penyelesaian kepada cabaran serta agensi-agensi yang berkaitan dalam menyelesaikan isu-isu yang dikenal pasti.

Aktiviti IV : Kumpulan Sokongan Penyampaian Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan

Kumpulan Sokongan Penyampaian dan Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan merupakan satu inisiatif kolaboratif yang melibatkan kakitangan agensi kerajaan di peringkat negeri dan daerah di dalam sesebuah kawasan Parlimen bersama kumpulan pemimpin setempat dan ahli komuniti.

Kumpulan ini ditubuhkan dengan tujuan untuk memastikan pelaksanaan SDG dilaksanakan secara menyeluruh dan inklusif sehingga ke peringkat akar umbi. Ini bagi memastikan tiada individu atau kelompok masyarakat yang terpinggir atau ketinggalan dalam proses pembangunan yang dilaksanakan.

Sebagai simbolik komitmen dan sokongan terhadap penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan, bacaan ikrar telah diadakan oleh wakil-wakil agensi kerajaan yang hadir. Bacaan ini telah diketuai oleh Encik Suhaimi bin Abdullah, pegawai Ahli Parlimen Besut.

BAHAGIAN 3

Hasil Dapatan

Hasil Dapatan Pertama : Inisiatif Semasa

Berdasarkan aktiviti Pemetaan SDG yang telah dijalankan, beberapa inisiatif semasa telah dikenal pasti sebagai contoh kejayaan dalam mengaplikasikan prinsip SDG di peringkat Parlimen Besut. Pengenalpastian ini dilakukan melalui sesi perbincangan yang konstruktif, perkongsian maklumat yang menyeluruh serta refleksi mendalam daripada para peserta yang terlibat.

Inisiatif semasa yang dikenal pasti merupakan hasil dapatan daripada sesi perkongsian pihak agensi yang hadir, di mana mereka membentangkan tindakan serta program sedia ada yang telah dan sedang dilaksanakan dalam skop tugas harian masing-masing. Hasil dapatan ini telah disusun mengikut 5 tonggak utama SDG (*5 Pillars*) dan matlamat SDG utama bagi setiap program agensi. Rajah dibawah menunjukkan 5 tonggak utama SDG:

Hasil perbincangan bersama wakil-wakil agensi yang telah hadir, berikut merupakan senarai program-program yang dilaksanakan oleh agensi yang berkaitan di Parlimen Besut berdasarkan 17 matlamat SDG.

P1-People / Kemanusiaan

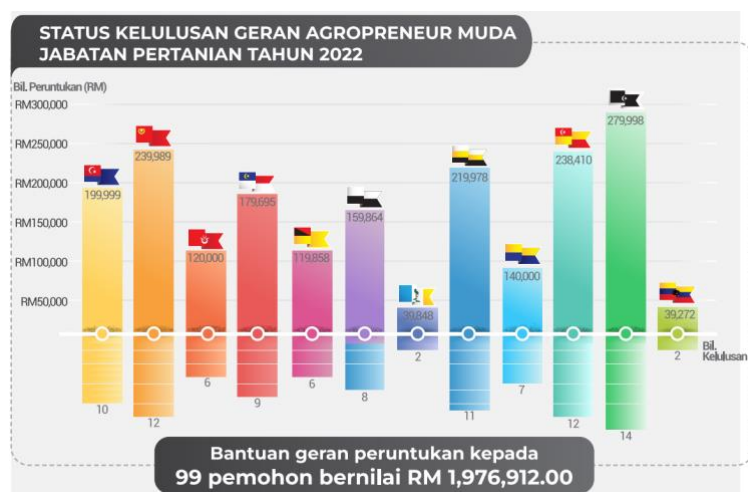
MEMBASMI SEMUA BENTUK KEMISKINAN DI SELURUH DUNIA

BIL	AGENSI	PROGRAM
1.	Pejabat Daerah dan Tanah	● Platfom Pendaftaran E-kasih Program e-Kasih adalah inisiatif kerajaan Malaysia untuk membantu golongan miskin, Orang Kelainan Upaya (OKU), warga emas, ibu tunggal atau bapa tunggal, anak yatim serta pesakit kronik. Terdapat pelbagai jenis bantuan yang diberikan. Antaranya, - Bantuan Kewangan Tunai (seperti Bantuan Keluarga Malaysia - BKM) - Bantuan Makanan (seperti Program Bantuan Makanan JKM) - Biasiswa Pendidikan untuk anak-anak penerima - Bantuan Perubatan dan kesihatan - Program Pembangunan Ekonomi (contohnya latihan kemahiran dan bantuan modal perniagaan) Mengikut perkongsian dari RTM (2024), terdapat penurunan jumlah miskin tegar daripada 7,426 isi rumah yang direkodkan dalam sistem eKasih bagi seluruh negeri Terengganu pada awal tahun 2024 kini menunjukkan penurunan sehingga 4,158 isi rumah¹. Awal tahun lalu, seramai 200 peserta berdaftar sistem eKasih dalam kategori miskin tegar telah diraikan menerusi program Kasih Prihatin Negeri Terengganu yang mana mereka telah menerima Bakul Kasih sumbangan Yayasan Pembangunan Ekonomi Islam Malaysia-(YaPEIM) dan baucar tunai sumbangan Pejabat Pembangunan Negeri Terengganu². Malah bagi daerah Besut khususnya, seramai

¹ <https://berita.rtm.gov.my/nasional/senarai-berita-nasional/senarai-artikel/jumlah-miskin-tegar-di-terengganu-menurun>

² <https://berita.rtm.gov.my/nasional/senarai-berita-nasional/senarai-artikel/peserta-ekasih-di-terengganu-dirai-terima-sumbangan>

BIL	AGENSI	PROGRAM
		200 penerima yang diraikan telah menerima Bakul Kasih sumbangan Jabatan Perdana Menteri pada bulan Mei tahun yang sama (2024).
2.	Pejabat Pertanian Daerah	Program Geran Agropreneur Muda Program ini merupakan inisiatif yang bertujuan untuk menggalakkan penyertaan golongan muda yang berusia antara 18 hingga 45 tahun dalam sektor pertanian. Inisiatif ini memberi penekanan untuk pembangunan keusahawanan di bidang pertanian dengan memberi bantuan dalam bentuk kewangan dan latihan. Nilai bantuan yang ditawarkan adalah sehingga RM30,000 untuk projek tanaman, ternakan, dan perikanan, serta RM20,000 bagi projek industri makanan dan asas tani. Di peringkat negeri, dana sebanyak RM 950,000 telah diperuntukkan oleh kerajaan negeri Terengganu pada tahun 2023 melalui Agrobank sebagai modal permulaan petani muda serta peruntukan pinjaman RM100 juta kepada usahawan di bawah usia 40 tahun yang terlibat dalam program ini³. Berdasarkan Laporan Tahunan Jabatan Pertanian 2022, sebanyak 14 buah geran yang berjumlah RM279,998 telah diluluskan untuk Negeri Terengganu bagi tahun 2022.

Sumber: Laporan Tahunan Jabatan Pertanian 2022

³ <https://www.terengganu.gov.my/index.php/ms/arkib/berita-semasa/2197-pinjaman-tanpa-caj-bantu-belia-ceburi-sektor-pertanian>

MENGHENTIKAN MASALAH KELAPARAN, MENCAPAI SASARAN JAMINAN MAKANAN DAN PEMAKANAN YANG LEBIH BAIK SERTA MENGGALAKKAN PERTANIAN LESTARI

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Pejabat Pertanian Daerah	Sistem Tanaman Fertigasi Jabatan Pertanian telah memperkenalkan beberapa inovasi dalam penanaman bagi meningkatkan produktiviti dan hasil tanaman. Sistem tanaman secara fertigasi merupakan salah satu bentuk inovasi. Di Besut, terdapat sebuah pusat penanaman cili fertigasi iaitu Pusat Fertigasi Cili Mega Kampung Cegar Batang di Pasir Akar, Hulu Besut yang merupakan kawasan penanaman cili jenis Sakata 461 yang berkualiti dan terbesar di Terengganu⁴. Pusat ini berupaya untuk mengeluarkan hasil antara 90-94 tan metrik untuk satu-satu musim. Seramai 41 orang peserta telah terlibat dalam penanaman cili ini dan ia bukan sahaja telah dipasarkan di Terengganu, malah di beberapa negeri lain seperti Kelantan dan Kuala Lumpur. Selain itu, Jabatan Pertanian menyediakan Kursus Fertigasi Cili Berhasil Tinggi bagi memastikan para petani terutamanya petani berskala kecil untuk mengikut kaedah penanaman yang betul bagi meningkatkan produktiviti hasil.

MEMASTIKAN KEHIDUPAN YANG SIHAT DAN MENGGALAKKAN KESEJAHTERAAN PADA SEMUA PERINGKAT UMUR

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK)	Pendidikan Pencegahan Dadah Pendidikan bagi pencegahan penyalahgunaan dadah telah diberikan kepada golongan masyarakat khususnya pelajar, komuniti rukun tetangga (KRT), belia dan lain-lain supaya lebih celik akan bahaya penyalahgunaan dadah. Antara aktiviti pencegahan yang dijalankan ialah

⁴ <https://mediapermata.com.bn/pusat-fertigasi-mega-cegar-batang-hasilkan-94-tan-metrik-cili/>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN																		
		- Tempat Kerja Bebas Dadah - Komuniti Bebas Dadah - Keluarga Bebas Dadah - Institusi Pendidikan Bebas Dadah - Kempen Kesedaran Awam Dan Antidadah - Kawasan Berisiko Tinggi (KBT) Penagihan Dadah																		
		 Program komuniti bebas dadah melibatkan KRT Kampung Gong Baru Tok Nasek, Kuala Terengganu yang telah dijalankan pada 15 April lalu. <i>Sumber: Agensi Antidadah Kebangsaan Daerah Besut</i> Berdasarkan Laporan Tahunan 2023 AADK, negeri Terengganu merupakan negeri tertinggi yang mencatatkan kadar penyalah guna dan penagih dadah dengan 997 orang. STATISTIK PENYALAH GUNA & PENAGIH DADAH SERTA BAHAN TAHUN 2023 CARTA 1 PENYALAH GUNA DAN PENAGIH DADAH SERTA BAHAN 2023 145,526 Orang 6.1% berbanding 2022 CARTA 2 KADAR PENYALAH GUNA DAN PENAGIH DADAH SERTA BAHAN 2023 436 Orang 100,000 bagi setiap penduduk CARTA 3 PENYALAH GUNA DAN PENAGIH DADAH SERTA BAHAN 2023 (3 NEGERI TERTINGGI) <table> <tr> <td></td> <td>JOHOR</td> <td>15,940</td> </tr> <tr> <td></td> <td>SELANGOR</td> <td>14,638</td> </tr> <tr> <td></td> <td>KEDAH</td> <td>13,974</td> </tr> </table> CARTA 4 KADAR PENYALAH GUNA DAN PENAGIH DADAH SERTA BAHAN 2023 (3 NEGERI TERTINGGI) <table> <tr> <td></td> <td>TERENGGANU</td> <td>997</td> </tr> <tr> <td></td> <td>PERLIS</td> <td>957</td> </tr> <tr> <td></td> <td>PAHANG</td> <td>791</td> </tr> </table> <i>Sumber: Laporan Tahunan 2023</i>		JOHOR	15,940		SELANGOR	14,638		KEDAH	13,974		TERENGGANU	997		PERLIS	957		PAHANG	791
	JOHOR	15,940																		
	SELANGOR	14,638																		
	KEDAH	13,974																		
	TERENGGANU	997																		
	PERLIS	957																		
	PAHANG	791																		

P2-Prosperity / Kemakmuran

MEMBANGUNKAN INFRASTRUKTUR BERDAYA TAHAN, MENGALAKKAN PERINDUSTRIAN MENYELURUH DAN MAMPAN SERTA MERANGSANG INOVASI

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Jabatan Kerja Raya (JKR)	Naiktaraf dah Balik Pulih Bangunan Sekolah Beberapa aktiviti pemulihan dan ubahsuai fasiliti sekolah melibatkan - Sekolah Kebangsaan Tok Dor Besut - Sekolah Menengah Kebangsaan Kuala Besut - Sekolah Menengah Kebangsaan Pelagat - Sekolah Menengah Kebangsaan Renek Aktiviti baik pulih ini telah mula dijalankan pada tahun lepas (2024) bagi memberikan kemudahan dan ruang pembelajaran yang selesa kepada para pelajar di sekolah berkenaan. Projek Membina Jalan Pantai Dendong ke Jalan Belakang Bukit Keluang Projek ini merupakan projek membina jalan baru sepanjang 3 kilometer, dua (2) buah jambatan yang merentasi Sungai Keluang Besar sepanjang 100 meter dan Sungai Keluang Kecil sepanjang 40 meter selain kerja-kerja geoteknik dan pengambilan balik tanah. Projek ini pernah mengalami kelewatan sebelum ini disebabkan oleh isu pengambilan balik tanah dan kelewatan pembayaran tuntutan interim. Namun, segala isu-isu tersebut telah berjaya diselesaikan pada hujung tahun 2023 yang lalu. Projek ini juga telah diluluskan lanjutan masa dengan tarikh siap semasa adalah pada 14 Jun 2025.

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		 <i>Sumber: Laman rasmi Pejabat Pembangunan Persekutuan Negeri Terengganu</i> Projek Pembinaan Jalan Kampung Durian Telor - Jalan Pelagat/Lata Tembakah Projek pembinaan jalan ini melibatkan pembinaan laluan baharu yang menghubungkan Kampung Durian Telor dengan beberapa perkampungan sekitar sebelum bersambung ke Jalan Pelagat/Lata Tembakah. Laluan ini berfungsi sebagai jalan alternatif utama bagi penduduk Hulu Besut, terutamanya ketika musim tengkujuh (monsun timur laut), di mana jalan-jalan rendah di kawasan lain berisiko dilanda banjir.

MENJADIKAN BANDAR DAN PENEMPATAN MANUSIA LEBIH MENYELURUH, SELAMAT, BERDAYA TAHAN DAN MAMPAN

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Pejabat Daerah Besut	Projek Pelebaran Longkang Sebanyak tiga projek pembinaan dan pembesaran longkang di Dun Kuala Besut telah mendapat kelulusan untuk dijalankan iaitu melibatkan - Pembesaran Longkang di Kawasan Kem TUDM Gong Kedak, - Pembinaan Longkang Baharu di Sempadan Pachakan

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		iii. Pembinaan Longkang dari Masjid Kayu Jerteh ke Kampung Pusu Tinggi Projek-projek ini merupakan penyelesaian jangka panjang untuk mengurangkan kesan banjir di Dun Kuala Besut, khususnya ketika musim tengkujuh.

P3-Planet / Planet

MEMASTIKAN KETERSEDIAAN DAN KELESTARIAN PENGURUSAN AIR DAN SANITASI UNTUK SEMUA

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Besut	Pemantauan Kualiti Air Melalui kerjasama dengan Jabatan Alam Sekitar (JAS), aktiviti pemantauan status kualiti air telah dijalankan di stesen pengawasan Kualiti Air Sungai Besut. Aktiviti pemantauan yang telah dijalankan pada Februari 2024 menunjukkan bacaan in-situ kualiti air sungai berada pada tahap yang normal.

Sumber: Jabatan Alam Sekitar

		Aktiviti Gotong-royong di Bukit Kluang Aktiviti plogging telah dianjurkan oleh Majlis Daerah Besut ini adalah anjuran bersama Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT) pada 19 September 2024. Seramai lebih 300 peserta telah terlibat bagi menjayakan aktiviti
--	--	---

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		gotong-royong mengindahkan pesisir Pantai Bukit Keluang. Turut hadir sama menjayakan aktiviti pengindahan ini adalah ahli-majlis, beberapa pihak NGO, badan-badan swasta dan pelajar-pelajar daripada institusi pelajaran terdekat. Aktiviti ini adalah untuk memberi galakkan serta kesedaran pentingnya menjaga kebersihan alam sekitar di kawasan laut serta pantai di Besut. Program ini juga memberi pendedahan luas terhadap kepentingan menjaga dan seterusnya mengubah imej pantai supaya lebih ceria. <i>Sumber: Majlis Daerah Besut</i>

MENGAMBIL TINDAKAN SEGERA UNTUK MENANGANI PERUBAHAN IKLIM DAN KESANNYA

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Pejabat Daerah Besut	Menaiktaraf Pusat Pemindahan Sementara (PPS) Empat pusat pemindahan sementara (PPS) banjir di Hulu Besut dinaik taraf sebagai pusat pemindahan kekal (PPK) dengan kos keseluruhan RM2 juta. PPK tersebut dilengkapi kemudahan memasak, stor dan tandas untuk kemudahan mangsa banjir dan bakal memberi manfaat kepada kira-kira 5,000 penduduk di 10 kampung. Sebanyak 4 buah PPS telah terlibat dalam proses naiktaraf ini iaitu: - Kampung Panchor - Cawangan - Keruak - Batu 13

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		Tujuan utama gerak kerja naik taraf ini dilakukan adalah untuk menyediakan ruang awam yang selamat sebagai tempat perpindahan mangsa banjir.

P4-Peace / Keamanan

MENGALAKKAN PEMBENTUKAN MASYARAKAT YANG AMAN DAN MENYELURUH UNTUK PEMBANGUNAN MAMPAN, MENYEDIAKAN AKSES KEPADA KEADILAN UNTUK SEMUA DAN MEMBINA INSTITUSI YANG BERKESAN, BERTANGGUNGJAWAB DAN MENYELURUH PADA SEMUA PERINGKAT

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
1.	Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK)	Operasi Tangkapan Penagih Dadah Operasi tangkapan dijalankan di beberapa kawasan berisiko tinggi seperti Mukim Keluang, Mukim Tembila, Mukim Renek dan Mukim Kuala Besut bagi mengurangkan kadar penagih dadah di kawasan berkenaan. Satu operasi bersepadu telah dijalankan di Jeti Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) Besut pada Oktober lalu melibatkan 37 anggota Maritim Malaysia (APMM) dan Agensi Antidadah Kebangsaan (AADK). Seramai tujuh nelayan termasuk lima warga asing yang sedang khayal dadah telah diberkas. Hasil soal siasat awal rata-rata suspek mendakwa mengambil dadah sebagai penambah tenaga dan menghilangkan tekanan bekerja di tengah laut⁵.

⁵ Adlan, M. A. (2024, October 26). Dadah 'suntik' tenaga, hilang tekanan di laut. Kosmo Digital.
<https://www.kosmo.com.my/2024/10/26/nelayan-dakwa-dadah-tambah-tenaga-hilang-tekanan-di-laut/>

BIL	AGENSI	PROGRAM/TINDAKAN
		 Sumber: Kosmo (2024)

Nota

* Tindakan yang dinyatakan hanya sebahagian kecil sahaja daripada program-program yang dijalankan oleh agensi yang terlibat.

* Terdapat beberapa SDG yang tidak mempunyai program pelaksanaan kerana agensi yang berkaitan tidak dapat hadir dan/atau tiada penerangan yang lebih terperinci tentang tindakan yang sedang dilaksanakan

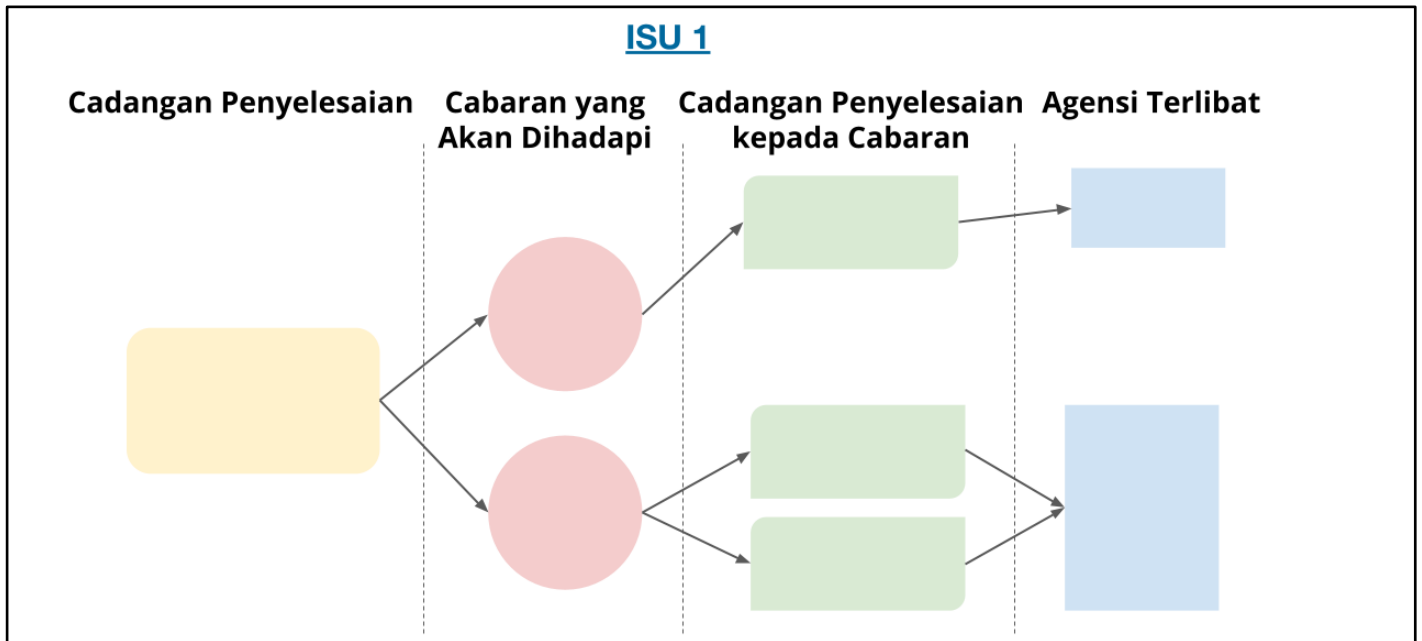
Hasil Dapatan Kedua : Cadangan Penyelesaian Isu oleh Agensi

Isu kemiskinan telah dipilih untuk dibincangkan bagi kawasan Parlimen Besut yang mana isu ini menyentuh beberapa aspek-aspek lain yang menjadi punca isu ini berlarutan iaitu

1. Cabaran sosio ekonomi ibu tunggal
2. Banjir dan kesan kepada ekonomi penduduk
3. Pendapatan nelayan dan petani yang tidak stabil
4. Peluang pekerjaan yang terhad

Perbincangan penyelesaian isi ini telah dijalankan berdasarkan kerangka dibawah:

Isu Kemiskinan

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
1	Mewujudkan Lebih Banyak Peluang Pekerjaan Usaha ini memerlukan pendekatan dua hala; sama ada dengan menggalakkan mereka menceburi bidang keusahawanan - berniaga sendiri atau dengan meningkatkan kebolehpasaran graduan dan belia untuk bekerja dengan orang lain. Bagi usahawan baru yang berniaga sendiri, suntikan modal permulaan perniagaan melalui geran seperti Geran Agropreneur Muda oleh	Mentaliti penduduk yang tidak mahu berubah dan terlalu bergantung kepada bantuan kerajaan Cabaran ini berpunca daripada faktor persekitaran dimana setelah sekian lama bergantung kepada pekerjaan tradisional yang bersifat turun temurun, wujudnya rasa takut untuk mengambil risiko memulakan perniagaan sendiri. Pelbagai bantuan telah disediakan di peringkat kerajaan negeri dan Persekutuan seperti bantuan MyKasih, baik pulih rumah, geran-geran dan sebagainya. Disebabkan itu, terdapat masyarakat yang hanya mengharapkan	Agensi yang menyediakan bantuan seharusnya mengadakan mesyuarat atau perjumpaan susulan bersama penerima geran bagi memantau perkembangan mereka dan memberikan khidmat nasihat serta bimbingan. Seandainya penerima geran tidak mencapai standard yang ditetapkan, mereka harus memberikan sebab yang munasabah dan seandainya isu itu berlarutan, bantuan yang diberikan akan ditarik balik. Pada masa yang sama, beban tugas pegawai yang bertanggungjawab	- Jabatan Pertanian - RISDA - Perikanan - Pejabat Daerah & Tanah - FAMA - GIAT Mara - Universiti - UMT, UnisZA - JKM - MAIDAM - Majlis Daerah - YB Parlimen dan ADUN - KETARA - Veterinar - ECER - Yayasan Pembangunan Usahawan - JPN - Terengganu Agrotech Development

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
	Kementerian Pertanian adalah penting bagi membantu mereka membangunkan potensi perniagaan mereka. Namun begitu, modal sahaja tidak memadai. Keperluan untuk memberi latihan dan pembangunan kemahiran adalah sama pentingnya bagi memastikan perniagaan yang dibangunkan bertahan lama dan bukan bersifat hangat-hangat tahi ayam. Oleh yang demikian, mentaliti masyarakat haruslah diubah daripada mencari kerja	bantuan semata-mata. Malah, daripada keseluruhan penerima bantuan-bantuan tersebut, hanya segelintir kecil yang benar-benar berjaya menjana pendapatan dan keluar daripada kepompong kemiskinan. Dalam kebanyakan kes, penerima bantuan ini tidak berjaya mengekalkan perniagaan mereka dan mengambil pendekatan menjual balik peralatan-peralatan yang diberikan.	memantau projek-projek penerima geran sewajarnya dikurangkan tanpa perlu melibatkan urusan pentadbiran di pejabat. Hal ini bagi memastikan pegawai tersebut dapat memberikan sepenuh perhatian kepada proses pemantauan dan bimbingan di lapangan yang merangkumi aspek-aspek kritikal seperti ● Pemantauan fizikal dan kewangan projek di lokasi ● Memberi bimbingan dan nasihat teknikal kepada penerima geran ● Mengenal pasti isu pelaksanaan dan membantu mencari penyelesaian ● Memastikan pencapaian projek berjalan	Corporation (TADC) • Jabatan Pertanian • Pejabat Daerah • Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA) • Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) • Malaysian Investment Development Authority (MIDA) • Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN) • Jabatan Kemajuan Masyarakat (KEMAS)

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
	kepada mencipta peluang pekerjaan.	Tiada kemahiran dan latihan yang tepat untuk menjalankan sesuatu perniagaan / pekerjaan. Dalam membangunkan satu perniagaan baru, seseorang itu harus memiliki pelbagai kemahiran yang bukan sahaja kemahiran bersifat teknikal (seperti menanam atau membuat kraftangan), namun mereka harus mempunyai kemahiran pengurusan perniagaan seperti perancangan kewangan, pengurusan inventori, pembangunan produk serta pemasaran. Ketiadaan latihan yang berterusan akan menyebabkan	seperti yang dirancang Pelaksanaan program latihan kemahiran haruslah berterusan dan tidak boleh bersifat sekali sahaja (<i>one-off</i>). Module latihan perlu dirangkai sebagai sebuah program yang berterusan dan berperingkat, selari dengan kitaran hidup perniagaan penerima geran. Bagi memastikan kejayaan dan kelangsungan setiap projek yang dibiayai, adalah kritikal untuk melaksanakan mekanisme tapisan dan pemilihan yang lebih ketat. Calon penerima geran haruslah diutamakan daripada kalangan: ● Petani, penternak, atau nelayan sedia	• Majlis Amanah Rakyat (MARA) • Yayasan Pembangunan Keluarga • TEKUN Nasional • YB Exco

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
		mereka sukar untuk mereka mengubah idea mereka menjadi sebuah perniagaan yang berdaya saing dan menguntungkan.	ada yang sudah mempunyai pengalaman praktikal dalam bidang tersebut. ● Usahawan kecil dan mikro yang telah pun menceburi bidang pertanian, penternakan, atau perikanan pada skala kecil dan ingin mengembangkan perniagaan mereka.	
		Tidak Mahir dalam Pemasaran Produk Cabaran besar yang dihadapi oleh usahawan baru adalah pasaran untuk produk dan perkhidmatan yang terhad. Parlimen Besut mungkin mempunyai populasi dan kuasa beli yang terhad. Oleh itu, kemahiran pemasaran haruslah dikuasai untuk memastikan produk	Usahawan bukan sahaja perlu dilatih menghasilkan produk yang berkualiti, tetapi juga mempelbagaikan saluran pemasaran (contohnya melalui platform media sosial) dan meluaskan rangkaian perniagaan bagi memastikan produk mereka terjual dan dapat menjana pendapatan yang stabil.	

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
		yang dijual dapat menembusi pasaran luar.		
2	Mewujudkan Perindustrian Baru (Kilang Pemprosesan) dan Pusat Pengumpulan Hasil i. Kilang Pemprosesan Dua sektor utama yang akan difokuskan untuk dimajukan ialah perikanan dan pertanian. Berdasarkan potensi sedia ada, sebuah kilang pemprosesan boleh dibangunkan untuk memproses hasil laut seperti keropok, ikan bekok, ikan masin, otak-otak serta produk-produk hiliran lain. Kilang ini bukan sahaja mampu menawarkan lebih banyak peluang	Susah Untuk Mendapatkan Peserta Berminat Cabaran untuk mendapatkan peserta yang benar-benar berminat dan komited. Persepsi golongan muda khususnya sering menganggap sektor pertanian dan perikanan sebagai kerja yang susah, kotor dan berpendapatan rendah. Tarikan gaji tetap dengan pelbagai manfaat ditawarkan oleh sektor perkhidmatan membuatkan mereka lebih memilih untuk berpindah ke bandar besar seperti Kuala Lumpur dan menetap di sana. Oleh itu, kebanyakan yang tinggal di kampung	Satu pendekatan proaktif dan berstrategi perlu dilaksanakan untuk mengenal pasti golongan yang betul-betul berminat dan mempunyai potensi untuk bekerja di kilang.	• Jabatan Pertanian • Jabatan Perikanan • Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) • Pejabat Daerah dan Tanah • Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA) • Rubber Industry Small-holders Development Authority (RISDA) • Kawasan Pembangunan Pertanian Terengganu Utara (KETARA) • East Coast Economic

BIL	CADANGAN PENYELESAIAN	CABARAN YANG MUNGKIN AKAN DIHADAPI	CADANGAN PENYELESAIAN CABARAN YANG AKAN DIHADAPI	AGENSI BERKAITAN
	kepada penduduk setempat yang mempunyai kemahiran, malah turut membantu memberikan pendapatan lebih stabil kepada nelayan-nelayan kecil.	serta kawasan luar bandar adalah golongan pencen dan warga emas.		Region (ECER)
	ii. Pusat Pengumpulan Hasil Pusat ini diwujudkan sebagai hab untuk mengumpul dan mengagihkan hasil pertanian tempatan, dengan tumpuan khusus pada tanaman seperti ubi kayu dan ubi keledak yang mempunyai potensi tinggi.	Lambakan Hasil Pertanian Risiko lambakan hasil boleh terjadi seandainya pengeluaran tidak seimbang dengan permintaan pasaran. Isu boleh terjadi apalah wujudkan masalah koordinasi antara penawaran dan permintaan (<i>supply and demand</i>) serta ketiadaan infrastruktur dan teknologi pemprosesan yang baik.	Isu lambakan hasil sebagai contoh hasil tembikai dapat ditangani dengan efektif melalui strategi pemprosesan produk hiliran. Contoh-contoh produk hiliran yang dapat dihasilkan ialah pes tembikai, minuman berasaskan tembikai seperti jus segar dan cordial, gula-gula dan jeruk. Produk yang telah diproses mempunyai jangka hayat yang lebih panjang dan berpotensi untuk dipasarkan ke luar daerah dan negeri.	• GIATMARA • Universiti – Universiti Malaysia Terengganu (UMT), UnisZA • Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Terengganu (MAIDAM) • YB Parlimen dan ADUN • Jabatan Perkhidmatan Veterinar • Yayasan Pembangunan Usahawan

BAHAGIAN 4

Penutup

Penutup

Analisis terhadap profil kemiskinan di Parlimen Besut mendedahkan satu realiti iaitu majoriti penduduknya bergantung hidup pada aktiviti ekonomi primer seperti pertanian, penternakan dan perikanan. Kebergantungan yang tinggi terhadap sektor-sektor yang sangat terdedah kepada faktor alam semula jadi ini menjadi punca utama kepada kitaran kemiskinan yang sukar diputuskan.

Dalam konteks semasa, kesan perubahan iklim yang semakin ketara telah memburukkan lagi keadaan ini. Peralihan monsun yang tidak menentu dan peningkatan kekerapan kejadian cuaca ekstrem (seperti banjir kilat, kemarau berpanjangan dan ribut) telah menyebabkan kerugian besar bagi hasil tanaman dan ternakan, lantas menjejaskan sumber pendapatan utama mereka. Bagi komuniti nelayan pula, fenomena ini membawa implikasi yang lebih mendalam. Keadaan laut yang semakin bergelora dan tidak dapat diramal bukan sahaja mengurangkan bilangan hari mereka boleh turun ke laut, malah membahayakan nyawa.

Isu yang sama bukan sahaja berlaku di Parlimen Besut tapi turut berlaku di kawasan-kawasan lain seluruh Malaysia. Perubahan iklim bukan sekadar isu alam sekitar, tetapi telah menjadi pemacu utama kepada jurang sosioekonomi dan masalah kemiskinan tegar yang membarah dalam kalangan penduduk.

Bengkel Pembangunan Kapasiti Kepimpinan Matlamat Pembangunan Mampan anjuran Unit Pembangunan Kapasiti, Jabatan Penyelarasan Kawasan Parlimen, APPGM-SDG merupakan satu inisiatif untuk memperkukuh penyetempatan Matlamat Pembangunan Mampan (SDG) melalui penglibatan pemegang taruh di peringkat kawasan parlimen. Bengkel ini berasaskan pendekatan setempat yang menekankan pemahaman terhadap realiti, keperluan, cabaran dan potensi komuniti sebagai asas kepada pembangunan penyelesaian yang lebih responsif dan mampan.

Sepanjang tahun 2025, bengkel ini telah melibatkan 32 kawasan Parlimen, dengan 4 kawasan digabungkan berdasarkan pertimbangan pentadbiran di bawah pihak berkuasa tempatan yang sama. Hasilnya, sebanyak 28 siri bengkel telah dilaksanakan, menghimpunkan ahli-ahli parlimen, agensi kerajaan, pihak berkuasa tempatan, komuniti dan pelbagai pemegang taruh dalam usaha mengenal pasti isu, memahami cabaran serta meneroka penyelesaian yang bersesuaian dengan konteks setempat. Bengkel ini telah menyediakan ruang dialog dan pembelajaran bersama bagi mengenalpasti isu pembangunan setempat, memahami cabaran semasa, meneliti intervensi sedia ada serta meneroka cadangan penyelesaian dan peluang kerjasama.

Laporan Bengkel Pembangunan Kapasiti Kawasan Parlimen 2025 ini menghimpunkan dapatan utama daripada proses tersebut dan disusun mengikut zon bagi mengenalpasti isu, cabaran dan tema yang merentasi kawasan parlimen, di samping mengekalkan keunikan konteks setiap lokaliti. Dapatan yang dikemukakan mencerminkan pengalaman dan perspektif pemegang taruh di lapangan serta memberikan gambaran tentang keutamaan pembangunan yang dikenal pasti di peringkat setempat.

Selain menjadi terbitan rujukan pelaksanaan program, ***laporan*** ini berfungsi sebagai sumber pengetahuan dan bukti setempat yang dapat menyokong perbincangan berkaitan perancangan, penyelarasan antara agensi, pembangunan intervensi dan tindakan susulan. Ia turut mengetengahkan kepentingan pendekatan merentas sektor dalam menangani isu pembangunan yang saling berkait serta keperluan untuk memperkukuh hubungan antara pemegang taruh, dan membuka ruang kepada tindakan yang lebih berasaskan bukti.

MATLAMAT PEMBANGUNAN MAMPAN

Persatuan Promosi Matlamat Pembangunan Lestari (PPM-023-14-07012020)

A-1-10, Block A, 8 Avenue, Jalan Sungai Jernih 8/1, Seksyen 8, Petaling Jaya, 46050, Selangor

secretariat@appgm-sdg.com

<https://www.facebook.com/APPGMSDGMY>

